

Krant met de Gouden Rand - WINTER 2016

Kippenhemdjes

Een moeder en dochter uit het Engelse plaatsje Falmouth in Cornwall houden hun kippen lekker warm met wollen topjes die zij zelf breien. De dieren zijn overgenomen uit een legbatterij en hebben vaak weinig veren, waardoor ze slecht tegen het buitenleven kunnen. De kippenhemdjes zijn zo'n succes dat de dames ze ook voor andere mensen, zelfs in het buitenland, breien en verkopen. [De Gelderlander, 25/11/2015]

21 Parels

Twee Zeeuwse vishandelaren hebben, op 15 augustus 2015 in Yerseke, tijdens de braderie op de jaarlijkse Mosseldag, een Japanse oester gevonden met daarin tien natuurlijke parels. De visboer stak op de markt met zijn bedrijf oesters open voor verkoop aan het winkelende publiek. Tot hij de oester opende die eerder uit de Oosterschelde was opgevisst. Hij ziet er bolletjes in zitten. Parels. Tien stuks. De Zeeuwen brachten de bijzondere vondst bij parelexperts. Met behulp van röntgen-apparatuur ontdekten zij onder het weekdier nog eens elf kleinere parels. Zoveel natuurlijke parels in één oester is wereldwijd uniek. De schelp inclusief weekdier was voor publiek te zien tijdens de kerstvakantie in museum Naturalis.

Parels ontstaan als de huidcellen van het weekdier parelmoer vormen om zich tegen aanvallen van buitenaf te beschermen. Deze specifieke oester heeft daar extreem veel last van gehad, getuige de 21 gevormde parels. Het kost het weekdier veel energie om parels te maken. De structuur van een gecultiveerde parel wijkt af van een echte parel en laat bijvoorbeeld een duidelijk zichtbare kern zien, een bolletje waar omheen parelmoervorming heeft plaats gevonden. Een natuurlijke parel heeft een concentrische opbouw van dunne laagjes, als bij een ui. [Leids Nieuwsblad, 30/12/2015- AD 31/10/2015]

Heeft u ooit wel eens iets unieks gevonden?

Beste lezers,

Deze Krant met de Gouden Rand is geschreven voor ouderen in verpleeghuizen. In de golf van nieuws die dagelijks op ons af komt is het soms moeilijk om die berichten te vinden die hoop geven, die nieuwe ontdekkingen laten zien, die de speciale momenten van het leven van alledag weergeven. De Krant met de Gouden Rand is gemaakt door Stichting Springlevend voor eenieder die graag de Menselijkheid wil terugzien in de nieuwsberichten. Menselijkheid blijft toch nog steeds de basis voor positieve berichtgeving! Zonder menselijkheid is er meestal alleen maar negatief nieuws. De Krant met de Gouden Rand doet verslag van het nieuws dat uitzicht biedt op een hoopvolle toekomst.

Stichting Springlevend is in 2001 opgericht om zich onder meer in te zetten voor de verbinding tussen de verschillende generaties middels een keur aan projecten.

Voor meer informatie en achtergronden zie www.stichtingspringlevend.wordpress.com

De Krant met de Gouden Rand en de bezoeken aan de verschillende verzorgings- en verpleeghuizen zijn mede mogelijk gemaakt door ondersteuning van het Dela goededoelenfonds.

Colofon

Redactie en onderzoeksteam:

Ineke Ketelaar, Paul Broekman
Paul Böck, Sasja Cornelissen,
Otto Bignell,

Vormgeving:

Sasja Cornelissen

Overige Medewerkers aan dit project:

Vrijwilligers van
Stichting Springlevend
en van
Research Plasma
'de Telescoop'.

Contact:

rdn@planet.nl of
(071) 541 89 63

Langstzittende Vorstin

Koningin Elizabeth II (89) heeft op 9 september 2015 het record gebroken van langstzittende vorst in de Britse geschiedenis. Haar voorgangster en roemruchte over-overgrootmoeder Victoria zat 63 jaar en 216 dagen op de troon. Elizabeth is op haar 25ste gekroond, in 1952. Zij is het boegbeeld van de Britse monarchie. En nog altijd de officiële vorstin van 15 landen. Van Canada tot Australië, van Tuvalu tot Papoea- Nieuw Guinea.

De fotograaf die de Koninklijke familie al 40 jaar overal ter wereld volgt, zegt dat hij de koningin in al die jaren nog nooit heeft kunnen betrappen op een foutje tijdens alle plechtigheden. Ze is nog nooit gestruikeld, heeft nooit haast, slaat bij een banket niemand over. Ze denkt over elk detail na. Ze bewoont al die tijd al Buckingham Palace, en heeft maar liefst 12 premiers zien komen en gaan. Van Churchill tot Cameron. De regering wisselt maar het staatshoofd blijft. Dat zorgt voor stabiliteit, voor traditie. Daar houden de Britten van.

Ondanks haar hoge leeftijd verschijnt ze nog wekelijks op allerlei gelegenheden, bijna altijd vergezeld door haar 94 jarige man, prins Philip. Troonafstand (abdicatie) lijkt dus niet aan de orde. Men vermoedt dat Elizabeth door zal gaan tot aan haar dood. Wat best nog even kan duren als je bedenkt dat haar moeder 101 werd. [Trouw 9/9/2015]

Weet u hoe de moeder (Queen Mum) van Elizabeth heette?

Toekomst zonder kassameisjes

De eerste supermarkt zonder caissières is geopend in Amsterdam. De zelfscanner om je eigen boodschappen in te scannen en af te rekenen rukt op in Nederland. Alleen al bij Albert Heijn kwamen er afgelopen jaar bij meer dan 60 filialen zelfscanners. Ook Jumbo en Dirk van den Broek experimenteren ermee. Evenals Ikea. De eerste experimenten dateren uit de jaren '90. Toentertijd dachten deskundigen dat in 5 jaar de helft van het kassapersoneel overbodig zou worden. Maar dat is bij lange na niet het geval. In de 'onbemande' winkels in Amsterdam worden de kassameisjes als gastvrouw ingezet. Volgens kenners moeten supermarkten oppassen niet te klinisch te worden. De menselijkheid verdwijnt. Daarom zou de rol van het personeel meer betekenis moeten krijgen. Laat ze echt contact maken met klanten die daar behoefte aan hebben. En je kunt meer vakmensen inzetten op specialistisch werk, zoals op de vleesafdeling. Ook al is de toekomst ongewis, sommige supermarktdeskundigen verwachten dat uiteindelijk klanten alleen nog maar door een scanner hoeven te lopen die in een keer alle producten in het winkelwagentje 'leest'. Het bedrag verschijnt dan automatisch op de kassa. Clazien Voituren werkt al bijna 25 jaar bij diverse supermarkten en merkt dat klanten een stuk haastiger zijn. Vroeger hadden ze meer tijd voor je en werd er vaker spontaan een praatje gemaakt. Nu gebeurt dat voornamelijk tijdens de feestdagen. Dan heerst er een feeststemming en maakt het mensen ineens niet meer uit hoe lang ze in de rij staan. [AD 7/10/2015]

Deed U vroeger graag boodschappen?

Koopmansgeest

Voor mensen met een krappe beurs (minima) is er in het Rotterdamse winkelcentrum Keizerswaard een winkel (Swing Market) die producten verkoopt voor bodemprijzen. Koopjes trekken volk. Een grote watermeloen voor anderhalve euro, een paprika voor 10 cent, een kilo biologische tomaten voor 50 cent, een heel volkorenbrood 86 cent. Het enige verschil met de 'normale' winkel is pas bij de kassa te ontdekken. Daar betaalt de ene klant contant of met bankpas en de andere klant met een speciale gouden pas. Voor mensen met een minimum inkomen is winkelen gratis. Ze betalen met fictief geld dat maandelijks op hun 'goldcard' wordt gestort door de stichting die de supermarkt heeft opgericht. Het unieke aan deze winkel is dat niet-minima hier ook mogen shoppen.

Hier verdwijnt het stigma op armoede. Pashouders hoeven niet dankbaar in de rij te staan bij een voedsel-uitgiftepunt voor een krat die ze niet zelf hebben gevuld. Met het pasje krijgen minima hun eigenwaarde terug. Ze bepalen zelf wat ze kopen in een winkel waar ze niet opvallen.

De winkel wordt gerund door vrijwilligers, maar is financieel zelfstandig. Wie spotgoedkoop aardappelen koopt betaalt daarmee gelijk de piepers voor een pashouder en een stukje van de huur.

Groente en fruit komen van de veiling, waar het te klein of juist te groot is bevonden voor de supermarkten. Mensen krijgen 50-70 euro per maand op hun goldcard. Dat is ruim voldoende als je bedenkt dat bijv. een rode kool een kwartje kost. [Eindhovens Dagblad, 3/12/2015]

Pompoen

De grootste pompoen van Nederland staat in Annen (Drenthe) voor de groenten- en fruitzaak van de familie Martens en weegt 641,7 kilogram. Het gevaarte trekt veel bekijks. De familie won de pompoen bij een wedstrijd van hun groenten- en fruit-leverancier. Ze moesten schatten hoe zwaar de pompoen was. Zij dachten 625 kilo. Deze pompoen is crème van kleur in plaats van het standaard oranje. Er zijn overigens tientallen soorten pompoenen. [AD, 2/11/2015]

Heeft u wel eens pompoen gegeten? Als soep bijvoorbeeld?

Spruiten als golfballen

zo groot

In vorig najaar lagen in het Verenigd Koninkrijk zeer grote spruiten in de supermarkten. Door de relatief hoge temperaturen met veel zon, genoeg regen en een milde herfst, is het gewas zeer hard gegroeid. De monsterspruiten wegen wel 35 gram, meer dan twee keer het normale gewicht. [Nu.nl 29/11/2015]

Zwerftasjes

Vanaf 1 januari 2016 zijn gratis plastic tassen niet meer toegestaan. Het doel is om zwerfval op straat en in zee tegen te gaan en verspilling van grondstoffen te voorkomen. In Nederland gebruiken alle consumenten samen ieder jaar zo'n 3 miljard plastic tasjes. Een groot deel belandt in de afvalbak en een ander deel wordt zwerfafval. De Europese Unie heeft daarom alle lidstaten verplicht het gebruik van plastic tassen te verminderen. Het verbod op plastic tassen kan bijdragen aan duurzaam gedrag, bijvoorbeeld door hergebruiken van een tas. Klanten krijgen in de winkel geen gratis plastic tas meer. Wanneer u toch een plastic tas wilt, betaalt u 25 eurocent. [www.rijksoverheid.nl/afval]

Waarmee deed U vroeger uw boodschappen?

Rijgedrag

Nederlanders blijken te behoren tot de beste automobilisten ter wereld, volgens onderzoeksbureau Waze. Zij analyseerden het rijgedrag van vijftig miljoen automobilisten in 32 landen. Zo hebben we goed oog voor de verkeersveiligheid en fietsers. Het zilver is voor Letlanders en brons voor de Amerikanen. De slechtste chauffeurs komen uit El Salvador (Z-Am). [AD, 30/10/2015]

Paus Verkoopshit

Pauselijke interviews aan Nederlandse media zijn zeldzaam. Toch heeft Paus Franciscus uitgebreid de tijd genomen voor een vraaggesprek met de daklozenkrant Straatnieuws. Marc, de Straatnieuws-verkoper uit Utrecht die zelf dakloos is, werd uitgenodigd door de paus in diens woonverblijf Casa Santa Marta, in Vaticaanstad. Het interview werd bedacht door Trouw. In het gesprek speelde armoede een belangrijke rol. Zelf woont de paus niet in het Apostolisch Paleis, maar in een eenvoudige woning. "Zo ontsnapt hij de gouden kooi", zegt hij. Of de paus ooit nog naar Nederland komt sluit hij niet uit. "En nu Nederland een Argentijnse koningin heeft, wie weet", aldus Franciscus. Het interview is gepubliceerd in andere daklozenkranten wereldwijd. [NRC, 6/11/2015]

Slimme vinding voor een vriend met een stramme rug

Chicago was de hoofdstad van de Industriële Revolutie in Amerika, het middelpunt van spoorwegen, stoomboten en zware industrie. In 1893 werd er de 11e wereldtentoonstelling gehouden, waar 27 miljoen bezoekers op af kwamen. Aldaar presenteerde Whitcomb L. Judson zijn uitvinding van de rits, die toen nog 'schoenopener-schoensluiters' werd genoemd. Het was bedoeld om de haken en ogen van een schoen open en dicht te ritsen. Judson had de 'schoensluiters' bedacht voor een vriend met een stramme rug, zodat deze met één hand zijn schoenen open en dicht kon doen. Toch werden er op de wereldtentoonstelling maar 20 exemplaren verkocht. De 'schoensluiters' was geen groot succes.

Na vele jaren piekeren verbeterde de Zweeds-Amerikaanse ingenieur Gideon Sundback in 1917 de rits. Hij verving de haken en ogen door kleine tanden die in twee rijen dicht op elkaar staan, en in elkaar passen door een hol en bol uiteinde van de tanden en door de verspringing: eerst een tand uit de linkerrij en dan een uit de rechterrij - om en om worden ze tot een rits geregen door de wonderbaarlijke ritstrekker.

Toen het Amerikaanse leger ging deelnemen aan de Eerste Wereldoorlog bestelde het duizenden ritsen voor vliegeniersjacks, geldriemen en reddingsvesten. De naam 'ritsen' ontstond in 1923, toen de eigenaar van een fabriek van slecht verkopende rubberen laarzen met ritssluiting, deze de naam *Zipper Boots* gaf. Vanaf dat moment vlogen de ritslaarzen de deur uit. 'Zipper' werd de nieuwe naam van de rits, genoemd naar het geluid bij het openen en sluiten. Judson stierf in 1909 en heeft niet kunnen vermoeden dat miljarden mensen nu dagelijks een rits gebruiken - aan een jurk, slaapzak, gulp of rolkoffer - alsof het de gewoonte van de wereld is. [Trouw, 9/5/15]

Pissebed-Spin-Regenworm

De pissebed is het bodemdier dat het meest voorkomt in Nederlandse tuinen. Op twee staan spinachtige bodemdieren en op drie de regenworm. Trouwens, er bestaan in Nederland wel 39 soorten pissebedden. Deze tuin top-3 dieren komen voor in ruim 90% van de tuinen. [Trouw, 12/10/2015]

Zwitsers zakmes

Er komt een complete kledinglijn van jassen met vele soorten handigheidjes. Travel Jacket is zo'n jas. Het lijkt wel een Zwitsers zakmes. Het houdt niet alleen warm, maar heeft allerlei opmerkelijke vakken en mogelijkheden. Bijvoorbeeld zakken voor een zonnebril, telefoon, paspoort, iPad. Zonder dat de jas er lomp uitziet. Bovendien heeft het een ingebouwd nekkussen, dat binnen twee seconden opgeblazen kan worden, en een slaapmasker. Ook heeft het ingebouwde handschoenen. [Trouw, 3/10/2015]

Nuchtere Ober

Een gezin heeft in een restaurant in Amerika een tas met 30.000 euro (ca. 66.000 gulden/32.000 dollar) vergeten mee te nemen. De ober ontdekte de bankbiljetten en wist niet wat hij zag. Het bedrag was groter dan dat hij jaarlijks verdient. Toch besloot hij het geld aan zijn baas te geven en weer aan het werk te gaan. Volgens zijn baas had de ober het geld makkelijk in eigen zak kunnen steken, omdat er geen camera's hingen op de plek waar het was achtergelaten. De politie stelde vast dat het geld legaal was verkregen door de eigenaren en die konden dus hun tas weer ophalen. Het gezin bood de ober een beloning aan, maar die weigerde hij. [Nu.nl - 19/12/15]

**Geloof u ook
dat geld niet gelukkig maakt?**

Zonnewegdek

Afgelopen jaar heeft in Krommenie een fietspad met zonnepanelen voor drie huishoudens aan stroom opgewekt. Het wegdek is 70 meter lang, de zogeheten SolaRoad, en leverde 9800 kilowattuur op. Een gemiddeld huishouden verbruikt ruim 3300 kilowattuur per jaar. Dit soort fietspaden kunnen veel energie gaan opleveren. In 2016 wordt het zonnefietspad uitgebreid met 20 meter. [Nu.nl-12/11/15]

Waar krijgt u energie van?

80+

Nederlanders worden steeds ouder. Maar in andere Europese landen stijgt de levensverwachting nog sneller, volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek. Een Nederlands meisje dat vorig jaar werd geboren heeft een levensverwachting van 83,3 jaar. Nederland staat daarmee op de 15e plaats van de 28 Europese landen. In 2003 had een pasgeboren meisje 80,9 jaar voor zich. De levensverwachting van Nederlandse jongetjes is in diezelfde tijd gestegen van 76,3 naar 79,9 jaar. Het verschil tussen jongens en meisjes wordt kleiner. [Nu.nl 2/1/16]

Had u ooit gedacht dat u deze leeftijd zou halen?

Vriendschappen sluiten

Mensen die samen zingen of samen zangles hebben, bouwen sneller een sociale band op dan mensen die samen een cursus creatief schrijven volgen. Onderzoekers vermoeden dat gezamenlijke zangrituelen in de loop van de evolutie ontstonden als middel om mensen dichter bijeen te brengen. Het verschil wordt naarmate de tijd vordert wel kleiner, dan hebben de schrijvende en zingende mensen een vergelijkbare sociale band opgebouwd. [Nu.nl - 28/10.15]

Waar sloot u vroeger uw vriendschappen?

Mieren als bruggenbouwers

Mierenkolonies in het regenwoud bouwen soms levende bruggen om zich snel te kunnen verplaatsen in moeilijk begaanbare gebieden. De zogenoemde trekmiere dichten gaten in de bodem van het regenwoud door erin te gaan staan en soortgenoten over zich heen te laten lopen. Als ze grote kuilen tegenkomen, pakken de diertjes elkaars lichamen vast terwijl ze over de randen reiken, zodat er een brug van mieren ontstaat waar de kolonie overheen kan lopen. Deze kolonies bestaan soms uit vele tienduizenden mieren. Achteraf analyseerden de wetenschappers het gedrag van de insecten. Uit het onderzoek blijkt dat de mieren hun levende bruggen binnen enkele secondes kunnen opbouwen en afbreken. De kolonies kunnen daardoor razendsnel door moeilijk begaanbare gebieden reizen. [Nu.nl 24/11/2015]

Ruimtebloem

Het Amerikaanse ruimtevaartbureau NASA heeft voor het eerst een bloem in de ruimte tot bloei gebracht. De astronaut toonde de oranje bloem vanuit het internationale ruimtestation ISS. Het bloemetje behoort tot de Zinnia, een plant die op het hele Amerikaanse continent voorkomt. De astronauten zijn al maanden in de weer met planten. In het ISS groeien de planten onder rood, blauw en groen LED-licht. De vraag of planten kunnen groeien en bloeien wanneer er geen zwaartekracht is, is nu dus beantwoord. [ANP/foto: Nu.nl- 17/1/2016]

Noorderlicht zuidwaarts

Het beroemde natuurfenomeen, het Noorderlicht, wordt steeds vaker waargenomen in lager gelegen Amerikaanse staten en het midden van Europa. Dat blijkt uit het online wetenschapsproject Aurorasaurus. In het afgelopen jaar is de zogenoemde aurora borealis onder meer waargenomen in het noorden van Engeland en de Amerikaanse staat New York.

Aurorasaurus toont daarnaast wetenschappelijke voorspellingen van waar het noorderlicht zal verschijnen. Deze voorspellingen worden gemaakt op basis van analyses van zonneactiviteit. Aurora borealis ontstaat namelijk als een stroom geladen deeltjes van de zon bij de noordpool de atmosfeer van de aarde binnendringt als gevolg van zonnestormen. [Nu.nl 7/12/2015]

